

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak: 200501925
Arkivnr.: 500.T00
Saksbehandler: Kristin Nilsen

Saksgang

Fylkesrådet 14.12.2007 187/07

Sakstittel: Høringsuttalelse til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Fylkesrådet 14.12.2007

Følgende vedtak ble fattet:

Fylkesrådet støtter følgende forslag om endringer i opplæringsloven som gjelder videregående opplæring:

- Voksne kan etter søknad få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år.
- Ungdom over 20 år med ungdomsrett, kan få tilbud om videregående opplæring etter voksenretten, dersom særlige grunner tilsier det.
- Lovbestemmelsen om tilpasset opplæring flyttes fra formålsparagrafen til kapittel 5. Fylkesrådet mener det må gå tydelig frem at tilpasset opplæring gjelder alle elever, og at skoleeiers, skoleleders og den enkelte lærers ansvar må tydeliggjøres i forskriften.
- Fylkesrådet er enig i at opplæringslovens § 5-3 skal endres slik at det kan gjøres enkeltvedtak om spesialundervisning uten at det foreligger en sakkyndig vurdering.
- Minoritetsspråklige elever i videregående opplæring får rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge opplæringen. Fylkesrådet mener dette vil ha økonomiske konsekvenser, og at det må gis tilskudd til fylkeskommuner for merutgiftene til ekstra språkopplæring.
- Mandatet til foreldreutvalget (FUG) skal også gjelde 1. året i videregående opplæring.

Rett utskrift:

Dato: 4. januar 2008

Underskrift:

Saksprotokoll sendt:

FYLKESRÅDSSAK 187/07

Møtedato: 14. 12. 2007.

Høringsuttalelse til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Kort sammendrag

I saken fremlegges forslag til høringsuttalelse om endringer i opplæringsloven, med høringsfrist mandag 10. desember 2007.

Utfyllende sammendrag

På bakgrunn bl.a. av regjeringens Soria Moria-erklæring og St.meld.nr.16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen legger Kunnskapsdepartementet med dette frem forslag til endringer i opplæringsloven.

Forslagene omfatter endringer på følgende områder som gjelder videregående opplæring:

Dagens bestemmelse om at kun voksne født før 1. januar 1978 har rett til videregående opplæring, endres og erstattes med en aldersgrense på 25 år. På denne måten vil voksne, etter søknad få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år.

Det foreslås også at ungdom over 20 år, med rett til videregående opplæring etter ungdomsretten, får rett til videregående opplæring etter voksenretten, dersom særlige grunner tilsier dette.

Lovens krav om tilpasset opplæring vil med ny formålsparagraf ikke lenger bli omtalt i § 1-2, men foreslås innpasset i dagens kapittel 5 med ny paragraf og nye forskrifter. Det foreslås også at det i enkelte tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering fra PPT.

Det foreslås at også elever i videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge opplæringen i skolen.

Endringene innebærer også forslag om at mandatet til foreldreutvalget i grunnskolen (FUG), også skal gjelde 1. året i videregående opplæring.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden er i hovedsak enig i de foreslåtte endringene i opplæringsloven. Endringen som innebærer at voksne kan få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år, er allerede innført i Nordland.

Fylkesråden mener det er behov for en nærmere presisering og utdyping av forholdet mellom tilpasset opplæring for alle, og spesialundervisning på bakgrunn av enkeltvedtak. Flytting av lovbestemmelsen om tilpasset opplæring gir anledning til en slik presisering i lovverket.

Vedtakskompetanse

FT-sak 22/07 – Delegasjon av fullmakt til fylkesrådet i høringssaker.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkesrådet støtter følgende forslag om endringer i opplæringsloven som gjelder videregående opplæring:

- Voksne kan etter søknad få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år.
- Ungdom over 20 år med ungdomsrett, kan få tilbud om videregående opplæring etter voksenretten, dersom særlige grunner tilsier det.
- Lovbestemmelsen om tilpasset opplæring flyttes fra formålsparagrafen til kapittel 5. Fylkesrådet mener det må gå tydelig frem at tilpasset opplæring gjelder alle elever, og at skoleeiers, skoleleders og den enkelte lærers ansvar må tydeliggjøres i forskriften.
- Fylkesrådet er enig i at opplæringslovens § 5-3 skal endres slik at det kan gjøres enkeltvedtak om spesialundervisning uten at det foreligger en sakkyndig vurdering.
- Minoritetsspråklige elever i videregående opplæring får rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge opplæringen. Fylkesrådet mener dette vil ha økonomiske konsekvenser, og at det må gis tilskudd til fylkeskommuner for merutgiftene til ekstra språkopplæring.
- Mandatet til foreldreutvalget (FUG) skal også gjelde 1. året i videregående opplæring.

Bodø den 11.12.2007

Trud Berg.
fylkesråd for utdanning.

Utrykte vedlegg: Høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet.

UTREDNING

Innledning.

I denne saken fremlegges forslag til høringsuttalelse om endringer i opplæringsloven og privatskoleloven.

Bakgrunn.

På bakgrunn bl.a. av regjeringens Soria Moria-erklæring og St.meld.nr.16 (2006-2007) ...*og ingen sto igjen* legger Kunnskapsdepartementet med dette frem forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven.

Forslagene omfatter endringer på følgende områder som gjelder videregående opplæring:

- Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978 (pkt. 2).
- Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning (pkt. 3).
- Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring (pkt. 4).
- Mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG) (pkt. 5).

Fylkeskommunens vurdering av forslagene.

1. Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978.

I Soria Moria-erklæringen heter det at: "Regjeringen vil vurdere å fjerne aldersgrensen for rett til videregående opplæring", og i St.meld.nr. 16 (2006-2007) ... *og ingen sto igjen* heter det bl.a. at "Departementet vil foreslå å oppheve opplæringslovens bestemmelse om at bare voksne født før 1978 har rett til videregående opplæring, og innføre en aldersgrense på 25 år.

Gjeldende rett.

Etter § 4A-3, første ledd i opplæringsloven har voksne født før 1978 med fullført grunnskole eller tilsvarende, men uten å ha fullført videregående opplæring, etter søknad rett til videregående opplæring. Opplæringen skal tilpasses behovet til den enkelte, men voksne som får opplæring etter § 4A-3 har ikke rett til spesialundervisning i henhold til § 5-1. Voksne som er tatt inn til videregående opplæring, har rett til å fullføre opplæringsløpet, jfr § 4 A-3, annet ledd.

I følge opplæringslovens § 3-1, første ledd har ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, etter søknad rett til tre års heltids videregående opplæring.

Forslag til endring.

Departementet foreslår at opplæringsloven § 4A-3 første ledd annet punktum, som bestemmer at kun voksne født før 1. januar 1978 har rett til videregående opplæring, endres og erstattes med en aldersgrense på 25 år.

På denne måten vil voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, etter søknad få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år.

Samtidig foreslås å innta et nytt § 4A-3 første ledd tredje punktum om at fylkeskommunen, dersom særlige grunner tilsier det, etter søknad kan la ungdom med rett til videregående opplæring etter ungdomsretten i § 3-1, få videregående opplæring etter voksenretten i § 4A-3 i stedet.

Fylkeskommunens vurdering.

I Nordland har vi lenge praktisert en ordning hvor voksne, født etter 1978, har fått tilbud om videregående opplæring. I FT-sak 34/2007 – Strategisk plan for voksenopplæring 2007-2010, gjorde fylkestinget vedtak om at voksne over 25 år i Nordland som ikke har fullført videregående opplæring, gis rett til slik opplæring.

Nordland har allerede innført den foreslåtte endring, og vi støtter derfor forslaget.

Vi støtter også forslaget om at ungdom med rett til videregående opplæring kan få tilbud om videregående opplæring etter voksenretten, dersom særlige grunner tilsier det.

2. Endring av lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

NOU 2007: 6 Formål for framtida omhandler nye formålsparagrafer for barnehagen og grunnsopplæringen. Denne er nå ute på høring, og fylkestinget behandlet høringsuttalelsen i oktoberinget. I den nye formålsparagrafen blir ikke kravet om tilpasset opplæring lenger omtalt slik det gjøres i gjeldende formålsbestemmelse i opplæringsloven, jf. § 1-2 femte ledd. Utvalget begrunner dette med at formålsbestemmelsen ikke bør inneha en slik type regulering da prinsippet om tilpasset opplæring hører mer naturlig hjemme annet sted i loven.

Dersom kravet om tilpasset opplæring skal opprettholdes etter at man eventuelt får en ny formålsbestemmelse, innebærer dette at kravet om tilpasset opplæring må innarbeides et annet sted i loven.

Forslag til endring.

- Lovens krav om tilpasset opplæring vil med ny formålsparagraf ikke lenger bli omtalt i § 1-2, men foreslås innpasset i dagens kapittel 5 med ny paragraf og nye forskrifter.
- At det i enkelte tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten.

Fylkeskommunens vurdering.

Det pedagogiske begrepet "tilpasset opplæring" er etter vår vurdering overordnet det juridiske begrepet "spesialundervisning". Vi mener derfor at dette også må gjenspeile seg i opplæringsloven. Derfor foreslår vi at overskriften på kapittel 5 blir: "Tilpasset opplæring".

Vi støtter forslaget om å flytte § 1-2, femte ledd fra formålsparagrafen til kapittel 5. Det må imidlertid gå tydelig fram av den nye § 5-1 at tilpasset opplæring gjelder alle elever. I forskriften bør begrepet "tilpasset opplæring" defineres nærmere og skoleeiers, skoleleders og den enkelte lærerens ansvar må tydeliggjøres.

Vi støtter også forslaget om endring av opplæringslovens § 5-3 om at det kan gis spesialundervisning etter enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

3. Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever.

I St. meld. 16 (2006-2007)...og ingen stod igjen, pkt. 6.3.8, foreslår departementet følgende tiltak: "For å synliggjøre retten til særskilt språkopplæring i videregående opplæring, og dermed bidra til bedre oppfyllelse av eksisterende rettigheter, vil departementet foreslå en egen bestemmelse i opplæringsloven som regulerer dette." I meldingen pekes det på at god språkopplæring er en nøkkel for minoritetsspråklige til å lykkes i utdanning og arbeidsliv.

Gjeldende rett.

Elever i grunnskolen med annet morsmål enn norsk og samisk har i følge opplæringsloven § 2-8 rett til særskilt opplæring i norsk til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen. Om nødvendig har slike elever også rett til morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. Elever i videregående skole har ikke i dag en slik rett.

Forslag til endring.

Det foreslås at det blir presisert i ny § 3-12 i opplæringsloven at elever i videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge opplæringen i skolen.

Fylkeskommunens vurdering.

Vi finner det naturlig at den nye læreplanen i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige, trekkes fram i forbindelse til den foreslåtte lovendringen. Vår erfaring er at de videregående skolene sliter med å tilpasse opplæringa for minoritetsspråklige. Det er mange minoritetsspråklige uten tilstrekkelige norskkunnskaper som søker inntak til videregående skole. Inntaksreglene er per i dag nokså uklare på dette punktet. Slik vi forstår reglene, har omtrent alle minoritetsspråklige, uavhengig av norskkunnskaper, rett til inntak i videregående skole.

Den foreslåtte retten er svært positiv for minoritetsspråklige elever, men vi stiller oss spørrende til hvordan departementet kan innføre en rett uten at det følger med ekstra midler til gjennomføringen. Per i dag er det kommunene som får tildelt mesteparten av de statlige midlene til norskopplæring for minoritetsspråklige.

Vi støtter forslaget om at elever i videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge opplæringen i skolen.

Vi er imidlertid helt uenig i at forslaget ikke vil få økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen. Vi ber derfor om at departementet gir tilskudd til fylkeskommunen for å dekke merutgiftene til ekstra språkopplæring.

4. Utvidelse av mandatet til foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

FUG er i dag et rådgivende organ for departementet i saker om samarbeid mellom hjem og skole. Organet skal ivareta foreldrenes interesser i grunnskolesammenheng. I St. meld. nr. 16 har departementet varslet et forslag om å utvide FUGs mandat til også å omfatte første året i videregående opplæring. Dette er gjort for ytterligere å styrke skole-hjem-samarbeidet. Mandatet for FUG er hjemlet i opplæringsloven § 11-9.

Forslag til endring.

Utvidelse av FUG`s mandat til også å gjelde 1. året i videregående opplæring.

Fylkeskommunens vurdering.

Vi støtter forslaget om utvidelse av FUG's mandat til også å gjelde 1. året i videregående opplæring. Mange skoler i Nordland har allerede innført rutiner som involverer de foresatte i større grad enn tidligere.